

KONU	SAYFA
BAŞYAZI	
(Şevki ERKER tarafından hazırlanmıştır)	1
KAMU HİZMETLERİNDE BÖLGESEL DENGİ	
(Muhittin KULİN)	2
ORTADOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ İNŞAATI	
(Fuat ZADİL)	3
EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI T.A.Ş. KONTROL LABORATUVARI ÇALIŞMA SAHASI	
(Nuri TUMBİK)	4
ODADAN HABERLER	
(T.M.H.)	8
KAYBOLAN KIYMETLER	
(Süleyman DEMİREL)	14
TEKNİK KONGRE	
(T.M.H.)	15
İKİ ARAŞTIRMA KURUMU	
(Hüseyin CÖNTÜRK)	16
YENİ YAYINLAR	
(H. GÜZ - Dr. E. GÜLBARAN)	17
MEMLEKETİNE BİR FABRİKA KAZANDIRAN KÖYLÜ	
(Derleyen : Hüsameddin GÜZ)	18
FOTOĞRAFLA MÜHENDİSLİK HABERLERİ	
(Dış Basın)	24
PLASTİK TEORİNİN ZAYIF TAARAFLARI	
(Dr. Semih TEZCAN)	29
İÇMESU BORULARINDA KOROZYON	
(Mehmet GÖLHAN)	33
MÜTEMADİ NERVÜRLÜ SİSTEMLERİN HESABI HAKKINDA	
(Dr. Nahit KUMBASAR)	42

İLÂN TARİFESİ :

İç Sahifeler : Santimi	15 TL.
Dış Sahifeler: «	20 TL.
Dış Kapak : Maktuen	1000 TL.
Devamlı İlanlar pazarlığa tâbidir.	

PLANLAMA

Kamu Hizmetlerinde Bölgesel Denge

Muhittin KULİN

5 Yıllık Kalkınma Planında iktisadi konular yanında kamu hizmetlerine de büyük bir yer ayrılmış bulunmaktadır. Bu hizmetlerde bugüne kadar ki tatbikatta görülen bölgeler arası dengesizliklerin önlenmesi ve hizmet seviyesinin yükseltilmesi planın hedeflerinden biridir.

Eğitim, toplum kalkınması, sağlık işleri yanında içme suyu, kanalizasyon gibi belediye hizmetleri ile harita, plan, tapu ve kadastro, imar planı gibi işleri içine alan bu hizmetler faslında bölgeler arası denge tesisinin amaç edinilmesi şükranla karşılanacak bir husustur.

Bu işler, evvelce ya hiç ele alınmamış veya hakiki ihtiyaçların önceliği gözetilmeden ve yurdun her tarafına az çok eşitlikle eriştirilmekten ziyade, politik mülâhazalarla yürütülmüş, en kötüsü, mali imkânlar gözetilmediğinden ağır faiz yükleri altına girilmiştir.

Durumu iyice açıklayabilmek için yukarıda sayılan hizmetlerden bir kısmının ifası, vazifesi icabı olan İller Bankası'na bu işlerde kullanılan Belediyeler fonu hesaplarının tahlilinde fayda mülâhaza edilmiştir. (*)

1947 yılında çıkan 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 40. maddesi gereğince, bu Kanunun 1, 2, 3 ve 5. maddelerinde yazılı Belediye paylarından ve 25. maddesinde yazılı dellâhlik resminden İller Bankası'na, evvelce İçişleri Bakanlığı, hâlen İmar ve İskân Bakanlığı emrinde toplanan paralardan % 80'i doğrudan doğruya Belediyelere ait hisse olup bunlar her ay sonunda Bankaca son nüfus sayımındaki nüfus miktarlarına göre Belediyelere dağıtılmakta, geri kalan % 20 ise, Belediyeler arasında ortak fon olarak Bakanlığın emrinde bulunmaktadır.

Belediyeler fonu adı verilen bu %20 ler fonunun kullanılmasına ait Yönetmelik hükümlerine göre sarf olunmak icabeder. Bu Yönetmeliğin 1. Maddesine göre son sayıma göre nüfusu 50.000 den aşağı olup harita, imar planları, su ve elektrik projesi bulunmayan Belediyelere bu işlerin yapılması için Belediyeler fonundan yardım yapılır.

Yönetmeliğin 2. maddesine göre de nüfusu 50.000 den aşağı olup tasdikli su ve elektrik projeleri bulunan ve bu tesisleri gelirleri ve İller Bankası'ndan alabilecekleri borçla yapamıyacak olan Belediyelere su, elektrik, mezbaha ve kanalizasyon tesislerinin inşası maksatlarına harcanmak üzere keşif bedellerinin belirli bir kısmı Bakanlık emrindeki fondan ödenir.

Belediyelere yardım sırası, keşif bedeli en azından başlamak suretiyle Bakanlıkça tertiplenir. Keşif bedellerinde eşitlik olursa nüfusu çok olan Belediyenin işi ön sıraya alınmak iktiza eder.

Yönetmeliğin 5. maddesine göre, vücuda getirilecek tesisler için Belediyelerce kendi bütçelerinden ayrılacak tahsisat, İller Bankası'ndan yapılacak istikraz, ve bağış suretiyle temin edilecek meblâğ keşif bedelinden düşüldükten sonra, kalan kısmın yarısı bağış olarak, diğer yarısı ise Belediyelere faizsiz 25 yıllık eşit taksitte geri alınmak kaydıyla Belediyeler fonundan borç olarak verilir.

1 No.lu tablo 1947 den 1960 sonuna kadar fon hesabının gelirleri, bu hesaptan yapılan tahsisleri ve bu hesabın açıklarını gösterir. Tablonun son sütununda görüleceği üzere fon hesabının açıkları yıldan yıla çoğalarak 14 yıl içinde yarım milyarı aşmıştır.

Tablo : 1 Belediyeler Fonu Hesabı.

Yabancı kaynaklardan karşılanan bu açıkların fon hesabını ne derece ağır mali külfetlere sürüklemiş olduğu üzerinde ibretle durulacak bir husustur.

Asıl konu olan bölgeler arası dengesizlik ise Tablo 2 de görülmektedir.

Bu tabloda 1947 den beri illere yapılan tahsisler, bu tahsislerin fon gelirine nisbetleri gösterilmiştir. Bu tablonun tetkikinden görüleceği üzere, illere fondan verilen meblâğ 44 milyon lira ile 2 milyon lira gibi çok geniş bir sınırdan geçmektedir. Tahsisler için objektif bir kısıtaya dayanılmadığından netice böyle olmuştur.

(Devamı 48. sayfada)

(*) Fon hesabına ait bilgiler Millî Birlik Nafia Komisyonundaki çalışmalarımız sırasında İller Bankası'ndan alınmıştır.